

Föreningstidning för Riksförbundet Lärare i Svenska som Andraspråk – LiSA · Årgång 26 · 2015

LiS*etten* nr 1

FÖRSKOLA – GRUNDSKOLA – GYMNASIESKOLA – VUXENUTBILDNING

TEMA

**Mottagande av nyanlända elever
– förhållningssätt, bemötande och
organisation**

Dessutom:

Vad är translanguaging?

Kom till LiSA:s årsmöte i Stockholm!

Vi lottar ut Josefin Schygges senaste bok

Riksförbundet lärare i svenska som andraspråk

Årgång 26 av LiSetten, fyra nr/år
Upplaga: 1000 exemplar
ISSN: 1101-5128

Ansvarig utgivare

Linda Castell

Adress

Grytbergsringen 10
595 31 Mjölby

LiSettenredaktionen

Linda Castell, Annelie Drewsen och
Eva Westergren Holgén.

Annonsbokning

Emma Karlsson
emma.karlsson80@gmail.com

Original och tryck

Trydells Tryckeri, Laholm
www.trydells.se

Prenumerationspris 2015

Skolenheter, myndigheter,
institutioner 460 kr/ r

Medlemsavgift 2015

I medlemsavgiften, 280 kr,
ingår prenumeration på LiSetten.
Studerenter och pensionärer 120 kr.

Hur blir jag medlem?

Gå in på
<http://lisa-riks.se/medlemskap>
och följ instruktionerna!

Plusgiro

468 36 62-3

Bankgiro

5653-2054

Org nummer

802014-3338
F r ningstidningen LiSetten
 r momsbefriad.

Annonsering i LiSetten 2015

Uppslag	12 000 kr
Helsida	7 000 kr
Omslag 2 och 3	8 000 kr
Sista sidan	9 000 kr
Halvsida	4 500 kr
Kvartsida	2 500 kr

10 % rabatt vid bokning av minst
två annonser.

Hemsida

www.lisa-riks.se

Twitter

twitter.com/lisa_riks

Facebook

www.facebook.com/RiksLiSA

Vid utebliven tidning

kontakta Matilda von Bahr, matrikel-
ansvarig matilda@primal.se

Omslagsbild

Lara och Michael under vår
promenad till pulkabacken.
Foto: Petra Larsson.

Medverkande

i detta nummer

Eva Skowronski  r doktor
i migrationsvetenskap och
anknuten forskare vid CTR
vid Lunds universitet. Hon
disputerade i november 2013
med avhandlingen "Skola med
fördröjning: Nyanlända elevers
sociala spelrum i 'en skola för
alla'". Avhandlingen handlar
om hinder för och möjligheter
till ett socialt inkluderande av
nyanlända elever på högstadiet
och gymnasiet i Malmö. I detta
nummer av LiSetten f r vi ta
del av ett avsnitt ur hennes
avhandling och den 18 april
föreläser hon på Riks-LiSA:s
 rsm te i Stockholm.

Josefin Nilsson  r lärare i
svenska, svenska som andra-
språk och engelska. Hon arbe-
tar med stöd och fortbildning
inom området flerspråkighet i
sin kommun samt studerar på
mastersprogrammet i svenska
som andraspråk vid Stockholms
universitet. H r diskuterar
Josefin framgångsfaktorer och
argumenterar för hur en skola
skulle se ut om hon fick starta
en – en skola för alla där fler-
spr kigheten  r en norm som
skulle synas i varje beslut och
varje handling, i kvalitetsarbete,
rekryteringar, l rarscheman och
gruppindelningar.

Karin Rehman  r gymnasie-
lärare i svenska, svenska som
andraspråk samt medier och
kommunikation sedan 2006.
Formgivare och typograf innan
dess. Hon undervisar helt
nyanlända elever och leder
kollegialt lärande på Sprint-
gymnasiet i Stockholms stad
sedan 2012. Hon rapporterar
från konferensen "Spr kintro-
duktion – organisation, under-
visning och bedömning" som
arrangerades i Stockholm i
januari.

Styrelsen

Riks-LiSA, Riksförbundet lärare i svenska som andraspråk

Ordförande

Linda Castell
linda.castell@linkoping.se

Ordinarie ledamöter

Annelie Drewsen,
vice ordförande/huvudredaktör LiSetten
annelie.drewsen@comhem.se

Berit Renqvist, *kassör*
berit.renqvist@skol.lulea.se

Monica Lindvall, *sekreterare*
monica.lindvall@andrasprak.su.se

Eva Westergren Holgén, *redakt r LiSetten*
eva.westergren.holgen@gmail.com

Emma Karlsson, *annonser*
emma.karlsson80@gmail.com

Josefin Barkelius, *sociala medier*
Josefin.barkelius@gmail.com

Camilla Persson,
recensioner/sociala medier
camilla.persson@edu.lycksele.se

Sara Mörtzell, *hemsida/sociala medier*
sara.mortsell@gmail.com

Suppleanter

Matilda von Bahr, *matrikelansvarig*
matilda@primal.se

Barbara Tuve sson
barbara.tuve sson@gmail.com

Revisor

Sonja Wolf
sonja.wolf@telia.com

Revisorsuppleant

Anna Hedlund
snigeluren@hotmail.com

Valberedning

Svjetlana Cvijetic (*sammankallande*)
Svjetlana.cvijetic@linkoping.se
Sara Persson
Eva-Lena Ståhl

Kontaktpersoner

f r lokalf r ningar

Göteborgs-LiSA

Jessica Marander
jessica.marander@gmail.com

Stockholms-LiSA

Anna Hedlund
snigeluren@hotmail.com

Skåne-LiSA

Maria Rubin
maria.rubin78@gmail.com

Utgivningsplan 2015

Nr	Tema	Manusstopp	Utgivning
1	Mottagande av nyanlända – bemötande, förhållningssätt och organisation	6 februari	6 mars
2	Svenska som andraspråk och specialpedagogik	10 april	11 maj
3	Inför Symposium 2015	4 september	5 oktober
4	Att vara lärare i svenska som andraspråk	6 november	8 december

LiSetten nr 1

Redaktionen vill rikta ett stort tack till alla som hjälpt till att göra nr 1 av LiSetten 2015. Riksredaktionen skulle uppskatta läsarnas reaktioner på tidningens innehåll och utformning. Skicka in texter och bilder för att sprida era erfarenheter till kollegor runt om i landet. Respektive skribent ansvarar för sin text.

- 4** **Ordföranden har ordet**
- 5** **LiSA-aktuellt**
- 6** **Kallelse till Riks-LiSA:s årsmöte 2015**
- 8** **Verksamhetsberättelse**
- 10** **Varierande kvalitet på undervisningen i förberedelsegrupper**
- 12** **Vårt mål är att göra skillnad!**
- 14** **Hur ser mottagning och boende ut för de ensamkommande barnen i Umeå?**
- 16** **Språkintröduktion i Mölndal**
- 20** **Stockholm följer nyanlända elevers kunskapsutveckling**
- 22** **Många vinster med regionalt samarbete**
- 24** **Debatt: "Jag vill starta en skola där flerspråkigheten är en norm"**
- 26** **"Inte en främling"**
- 28** **Nyanlända elevers sociala spelrum i "en skola för alla"**
- 30** **Konferens om Språkintröduktion med bredd och djup**
- 32** **Tankar om Translanguaging**
- 33** **Lätthäst om första tiden i Sverige**
- 34** **LiSetten recenserar**

Alla elever har rätt till skolgång

Taulant från Kosovo.
Foto: Linda Castell.

Allt fler kommuner väljer att organisera för ett medvetet mottagande och en medveten introduktion av nyanlända elever. Första tiden är så viktig och kan verkligen badda för skolframgång. Den absoluta merparten av de nyanlända elever kommer med en enorm motivation och drivkraft som vi måste ta vara på. Hur ser det ut i just din kommun? Hur jobbar ni med mottagande och introduktion?

Skolinspektionen har granskat utbildningen för nyanlända elever i årskurserna 7–9. De lyfter fram fem framgångsfaktorer som skapar förutsättningar för en god utbildning för nyanlända elever i rapporten "Utbildningen för nyanlända elever" (2014:3), vilka man förkortat kan formulera såhär:

- Gör tidigt en ordentlig kartläggning över elevens kunskaper och erfarenheter.
- Anpassa undervisningen till det kartläggningen kommer fram till.
- Ge de nyanlända eleverna den studiehjälpen på modersmålet de behöver.
- Språkinläring sker i alla ämnen, alla lärare måste vara språklärare.
- Ta fram gemensamma strategier. Lämna inte ansvaret till enskilda lärare.

De nyanlända eleverna har rätt till skolgång på samma premisser som alla andra elever. Vi måste anpassa vår undervisning efter den enskilda individen för att se vilket stöd just den eleven behöver och bygga vidare på det eleven redan kan. Detta är mer eller mindre en utmaning för alla kommuner. I årets första nummer av LiSetten får vi ta del av ett antal goda exempel på hur man medvetet kan organisera mottagandet på både regional, kommunal och skolnivå.

Linda Castell, ordförande

Missa inte heller
vår kurs
"Arbetslagsutveckling
för sfi" den
11e maj!

KURSER

Formativ bedömning i sfi - att utveckla lärande med hjälp av bedömning

När du använder bedömning som ett pedagogiskt verktyg i syfte att utveckla lärande så kallar vi det formativ bedömning. För att lyckas behöver du löpande synliggöra målen och visa på nästa steg. Vilka särskilda förutsättningar har sfi för att arbeta med bedömning för lärande? Välkommen till en utbildning som ger dig många praktiska exempel och verktyg kopplade till sfi.

- Går formativ bedömning att kombinera med sfi?
- Att knyta bedömningen till elevens läroplan
- Synliggör lärandet och öka motivationen
- Utveckla verksamheten och samsynen

Stockholm	2 mars
Malmö	19 mars
Göteborg	20 mars
Umeå	26 mars

2 300 kr exkl moms
Kaffe och lunch ingår

Gränsöverskridande lärande på sfi! - undervisning som utgår från elevernas villkor

Lärandet är gränsöverskridande! Det handlar om att utgå ifrån elevernas erfarenheter och förutsättningar. Språkkunskaper blir relevanta då de sätts i ett sammanhang. Hur kan sfi-undervisningen kombineras med andra verksamheter på ett relevant sätt? Vilket stöd behöver lärare och elev för att få det att fungera i praktiken? I utbildningen arbetar vi med verktyg som underlättar då du vill synliggöra lärandet och bredda undervisningen utanför skolan. Du får också en modell för hur lärarna kan samarbeta kring elevernas utbildning.

- Flexibilitet, individualisering och kvalitet
- Sudda ut gränserna mellan lektion och lärande
- Skapa en språklig miljö som gynnar flerspråkiga elevers lärande
- Tydliga sammanhang - tydliga mål

Stockholm	24 april
Göteborg	7 maj
Malmö	8 maj

2 300 kr exkl moms
Kaffe och lunch ingår

Vi utvecklar Sveriges viktigaste människor
www.lararfortbildning.se • 08-737 68 00

LÄRAR
FORTBILDNING AB

Nu läser ministern Lisetten!

Den 29–30 januari ordnades konferensen "Språkintrödnation – organisation, undervisning och bedömning" i Stockholm och Riksförbundet lärare i svenska som andraspråk fanns självklart på plats. Många blev medlemmar direkt via vårt nya medlemsformulär som finns på hemsidan. Vi fick även tillfälle att lämna över några nummer av vår medlems-tidning Lisetten till gymnasie- och kunskapslyftsminister Aida Hadžialić, en av talarna på konferensen. Stort tack till alla som kom förbi vårt bord och välkomna alla nya medlemmar!

Gymnasie- och kunskapslyftsminister Aida Hadžialić får en bunt Lisetten av Matilda von Bahr, styrelseledamot i Riks-LiSA.

Välkommen till LiSA Stockholms årsmöte

Måndagen den 16 mars klockan 18.00 är det dags för LiSA Stockholms årsmöte. Mötet äger rum på UR (Utbildningsradion), Oxenstiernsgatan 34 Stockholm. Närmaste T-bana är Karlaplan. Du kan även ta buss 4 direkt till hållplats Radiohuset. På grund av att lokalerna är låsta behöver du anmäla att du kommer. Det gör du lättast till ordförande Anna Hedlund froken.snigel@gmail.com

Vid mötet kommer vi att välja ny styrelse, lägga upp verksamheten för 2015 och utvärdera verksamhetsåret 2014.

Vi behöver nya aktiva styrelsemedlemmar. Känner du att du vill, eller känner du någon som du tror kan vara intresserad. Ta kontakt med valberedningens Sara Mörtsell: sara.mortsell@gmail.com snarast.

Alla medlemmar och prenumeranter – se hit!

I din hand håller du det första numret av Lisetten för år 2015. Vi hoppas att du uppskattar innehållet! För att säkerställa att även nästa nummer kommer fram behöver du betala in medlems-/prenumerationsavgiften snarast. Är det redan gjort passar vi här på att tacka dig för det! Vill du tipsa andra om medlemskap eller prenumeration, kan du hänvisa till <http://lisa-riks.se/medlemskap/> där man enkelt registrerar sig.

Kära medlemmar!

På er senaste inbetalningsavi hittar ni inloggningsuppgifter till LiSA:s medlemsregister. Genom att logga in kan ni enkelt ändra era uppgifter vid till exempel flytt. Vi skulle även uppskatta om ni skriver in era mejladresser för att förenkla utskick vid lokala arrangemang och föreläsningar. Stort tack på förhand!

Berätta för dina kollegor om LiSA!

Nu kan du enkelt berätta för dina kollegor om vad Riksförbundet lärare i svenska som andraspråk (LiSA) gör och hur enkelt det är att bli medlem och prenumerera på Lisetten. På vår webbsida lisa-riks.se finns ett informationsblad i pdf-format som är enkelt att dela, ladda ner, skriva ut, sätta upp, kopiera eller sprida på annat sätt.

Välkomna till Riks- LiSA:s årsmöte 2015!

Årsmötet går av stapeln lördagen den 18 april på Åsö vuxengymnasium i Stockholm! Under förmiddagen kan du ta del av två intressanta föreläsningar som lyfter fram olika röster som kan berika undervisningen i svenska som andraspråk och skapa förståelse för vad det innebär att komma till ett nytt land. Alla som kommer får dessutom ett exemplar av boken "Inte en främling – 41 berättelser om identitet och mångfald" utgiven av Teskedsorden.

Datum: 18 april 2015

Plats: Sal B17, Åsö vuxengymnasium, Blekingegatan 55
T-bana Skanstull

Tid: 10.00 – 12.00 Föreläsningar och diskussion
13.00 – 15.00 Årsmöte

Förmiddagens program 10.00–12.00

Inte en främling – personliga berättelser som utmanar och inspirerar

Camila Alvarez Cea från Teskedsorden presenterar "Inte en främling", en samling personliga berättelser om ämnen som identitet, diskriminering, antiziganism och rasism. Det är texter som utmanar normer och fördomar och som inspirerar lärares undervisning. I skolor finns tusentals barn och unga som inte känner sig tillhöra normen; kanske är de födda i ett annat land eller kanske försöker de passa in i ett heteronormativt samhälle. Berättelserna i "Inte en främling" skapar speglar för dessa barn att se sig själva i. Läs mer på sidan 26.

Nyanlända ungdomar i skolans sociala gemenskap

Eva Skowronski, doktor i migrationsvetenskap vid Lunds universitet, kommer att föreläsa kring sin avhandling "Skola med fördröjning", som bygger på fältstudier och intervjuer med 29 nyanlända ungdomar i högstadiet och gymnasiet. Föreläsningen kommer att handla om hinder och möjligheter för nyanlända elever att bli inkluderade i olika sociala gemenskaper i skolan. Den kommer också att ta upp konsekvenser som själva mottagningssystemet för nyanlända elever kan få för möjligheten att bli socialt inkluderad. Läs mer på sidan 28.

Diskussion och reflektion

Efter föreläsningarna blir det tid för frågor och gemensam diskussion om vad vi som lärare i svenska som andraspråk kan lära oss av att ta del av olika slags personliga berättelser, utifrån de två föreläsningarna.

Nominera en lärare i svenska som andraspråk till Carin Rosanders språkdidaktiska pris!

Carin Rosander arbetade på Nationellt centrum för svenska som andraspråk till 2011 då hon efter en tids sjukdom gick bort. Hon verkade som ämnesdidaktiker inom svenska som andraspråk, som kompetensutvecklare och som expert på andraspråksutveckling. Genom sitt arbete levandegjorde Carin en vision om en skola där alla barn, oavsett modersmål och bakgrund, har lika möjligheter att utveckla alla sina språkförmågor och kunskaper. Efter hennes bortgång beslöt Institutionen för språkdidaktik vid Stockholms universitet att inrätta ett pris till Carins Rosanders minne. Priset består av ett stipendium på 10 000 kronor för resa till och deltagande i en konferens med anknytning till andraspråksutveckling/flerspråkighet och ges till en lärare som verkar inom förskolan, grundskolan eller gymnasieskolan. Priset kommer att tilldelas en lärare som verkar i Carin Rosanders anda, det vill säga en lärare som kombinerar kreativitet, didaktiskt nytänkande och ett vetenskapligt, kritiskt förhållningssätt med målmedvetenhet och uthållighet. Med andra ord till en professionell lärare i svenska som andraspråk i ordet allra mest positiva bemärkelse.

Om du känner en lärare som du anser har gjort viktiga pedagogiska insatser inom svenska som andraspråk och/eller flerspråkighetsfältet så nominera hen till priset! Nomineringen ska (i en text på 400-500 ord) beskriva den nominerade lärarens förtjänster för att kvalificera sig för priset.

Nomineringarna kan göras enskilt eller i grupp av skolledare, kollegor eller föräldrar som har god erfarenhet av den nominerades gärning. Skicka nomineringarna via epost till info@andrasprak.su.se senast den 31 maj 2015. Ange även den nominerades namn och tjänsteställning samt kontaktuppgifter till en person som kan kontaktas för eventuella kompletterande uppgifter.

Alla nomineringar kommer att behandlas av styrelsen för stiftelsen "Priset till Carin Rosanders minne". Pristagaren kommer att tillkännages vid Symposium 2015 som är den konferens som anordnas av Nationellt centrum för svenska som andraspråk på Stockholms universitet den 8-9 oktober detta år. I samband med prisutdelningen förväntas pristagaren presentera sin yrkesgärning genom ett kortare anförande.

Dagordning för årsmötet 13.00–15.00

DAGORDNING

1. Årsmötets öppnande
2. Årsmötet förklaras behörigt utlyst
3. Godkännande av dagordning
4. Val av mötesordförande
5. Val av mötessekreterare
6. Val av justerare och rösträknare
7. Styrelsens verksamhetsberättelse
8. Ekonomisk årsredovisning
9. Revisors utlåtande
10. Beviljande av styrelsens ansvarsfrihet
11. Motioner
12. Valberedningens förslag till ny styrelse
13. Val av ordförande
14. Val av revisor och revisorssuppleant
15. Val av valberedning
16. Övriga frågor
17. Årsmötets avslutande

Riksförbundet lärare i svenska som andraspråk

VERKSAMHETSBERÄTTELSE ÅR 2014

Styrelsen för Riksförbundet lärare i svenska som andraspråk avger härmed sin verksamhetsberättelse för verksamhetsåret 2014-01-01 – 2014-12-31

Ordförande	Linda Castell	Mjölby	Projektledare
Vice ordförande	Annelie Drewsen	Sundbyberg	Språkintröduktion
Kassör	Berit Renqvist	Piteå	Gymnasieskolan
Sekreterare	Monica Lindvall	Stockholm	Gymnasiet/Vuxenutbildningen
Övriga ledamöter	Camilla Persson	Lycksele	Språkintröduktion
	Eva Westergren Holgén	Umeå	Universitet
	Sara Mörtsell	Stockholm	Språkintröduktion
	Josefin Barkerlius	Stockholm	Vuxenutbildning
	Emma Karlsson	Göteborg	Gymnasieskolan
Suppleanter	Matilda Von Bahr	Stockholm	Språkintröduktion
	Barbara Tuve��on	Kävlinge	Vuxenutbildning
Valberedning	Birgitta Anstrin-Åstedt	Stockholm	Grundskola/sfi
	Lena Lindb��k	Alnö	Vuxenutbildning
	Anna Carlehed	Ljusdal	Vuxenutbildning
Revisor	Sonja Wolf	Kista	
Revisorssuppleant	Anna Hedlund	Stockholm	
Lisettenredaktion	Linda Castell	Ansvarig utgivare	
	Annelie Drewsen	Huvudredaktör	
	Eva Westergren Holgén	Redaktör	
Annonser	Emma Karlsson		

Verksamheten i siffror

Antal medlemmar:	333	Int��kter:	245 922,32
Antal prenumeranter:	126	Kostnader:	217 241,78
Antal lokalf�r��ningar:	3	Resultat:(efter skulder 46381.22)	-17.700.68

Medlemskap

Riksförbundet lärare i svenska som andraspr  k (LiSA) välkomnar alla som är intresserade av flerspr  kiga elevers utbildning och spr  kutveckling i Sverige som medlemmar. Det gäller utbildning för barn, ungdomar och vuxna, f dd  i eller inflyttade till landet. Medlemmarna kan vara lärare, modersm  sl rare, skolledare, l r rutbildare, politiker etc. Medlemmarna i Riksförbundet lärare i svenska som andraspr  k  r om möjligt organiserade i lokalf r  ningar runt om i landet. Vid verksamhetsårets utgång fanns tre lokalf r  ningar: Stockholms-LiSA, Göteborgs-LiSA och Skåne-LiSA.

Antalet enskilda medlemmar i LiSA var 333 vid utgången av året. Därutöver prenumererade 126 skolor och institutioner på tidningen LiSetten. Medlemsavgiften var under året 280 kr för enskilda medlemmar, i vilket ingår prenumeration på tidningen. Medlemsavgiften för studenter och pensionärer var 120 kr. Prenumerationsavgiften för skolor och institutioner var 460 kr.

Genom vår kassör sker en ständig uppdatering av den totala matrikeln i Riksförbundet. Nyrekrytering av medlemmar  r en fortsatt viktigt fråga f r både Riksförbundet och lokalf r  ningarna.

Medlemstidningen LiSetten

Förbundets medlemstidning LiSetten  r ett spr  kr r för forskning och pedagogik och ger en inblick i det dagliga

arbetet med modersm  let, svenska som andraspr  k och flerspr  kiga elevers kunskapsutveckling. Tidningen utkommer med 4 nummer per  r. LiSetten n r betydligt fler än medlemmarna, via de skolor och institutioner som prenumererar.

Även under 2014 fortsatta vi att ha ett övergripande ämne i varje nummer. Årets teman har varit: Svenska som andraspr  k – då, nu och sen då? (nummer 1), Vad är ett läromedel? (nummer 2), Spr  ket i alla ämnen (nummer 3) och Bedömning och betyg (nummer 4). Våra temanummer har varit väldigt uppskattade bland läsarna och genererade en viss l  sn  merf rs ljning även under 2014.

Lokalf r  ningarna

Under året har våra tre medlemsf r  ningar ordnat träffar för sina medlemmar. Till detta  ndam  l har RiKS-LiSA betalat ut totalt 10000 i bidrag.

Stockholms-LiSA, med 114 medlemmar, genomförde fem medlemsträffar under 2014.

Göteborgs-LiSA, med 61 medlemmar, ordnade tre medlems-träffar under 2014.

Skåne-LiSA, med 46 medlemmar, ordnade tre medlems-träffar under 2014.

Lokalföreningarna ska enligt Riksförbundets stadgar hålla sina årsmöten på våren före Riksförbundets årsmöte. Dessa ska sedan ha skickat sina årsmötesprotokoll, en ekonomisk redovisning samt revisionsberättelse till Riksförbundets styrelse före Riks årsmöte. Därefter kan Riksförbundet ta ställning till inkomna ansökningar om bidrag till lokalföreningarna och till utdelning av årets eventuella generella bidrag.

Styrelsens arbete

Under året har totalt fyra styrelsemöten (inklusive ett konstituerande styrelsemöte): 19 januari, 27 april, 7 september och 9 november. Till dessa möten har ledamöterna rest från hela landet, med övernattnings i flera fall, varför dessa möten är en större kostnad för föreningen.

Årsmötet ägde rum den 26 april på Kungsbergsskolan i Linköping. Linda Castell valdes om till ordförande ytterligare ett år.

I samband med årsmötet anordnades en Edcamp, där flera olika ämnen gällande svenska som andraspråk, flerspråkighet och nyanlända diskuterades under ett antal timmar.

Den nya styrelsen konstituerade sig den 27 april.

Följande frågor har varit aktuella under årets styrelsemöten:

- Sva-ämnets framtid. Förändringar av ämnet svenska som andraspråk är att vänta och styrelsen har diskuterat dels hur Riksförbundet kan ställa sig till kommande propositioner, dels hur vi kan påverka framtida politiska beslut genom opinionsbildning och som remissinstans.
- LiSetten. Styrelsen har under året strävat efter att göra en medlemstidning som är relevant för läsarna, bland annat genom att ha ett tema i varje nummer. Ett ökat intresse för innehållet har märkts av, vilket lett till en ökad upplaga och fler sidor i tidningen.
- Hemsidan. Under året har en ny hemsida lanserats, som är billigare och lättare att administrera än den tidigare. Därtill är styrelsens förhoppning att den ska vara mer tillgänglig för besökarna.
- Marknadsföring. Hur kan LiSA synas och locka fler medlemmar? Närvaron i sociala medier har varit prioriterad, liksom deltagande i konferenser och andra sammanhang där lärare i svenska som andraspråk möts.
- Ekonomi. Styrelsen har strävat efter att hålla ner kostnaderna i samband med styrelsemöten vilket varit möjligt tack vare att vi har haft tillgång till en möteslokal som inte belastat ekonomin med några kostnader. Medlemstidningen LiSetten har däremot varit prioriterad och en satsning på fler sidor samt större upplaga har gjorts. För att öka intäkterna har föreningen försökt värva fler medlemmar under året, bland annat genom att sänka medlemsavgiften för den som blev medlem i slutet av året, vilket ledde till en tillströmning av medlemmar.

Styrelsen har under året även strävat efter att effektivisera sitt arbete, bland annat genom att skapa gemensamma ytor för samarbete på nätet och att utnyttja digitala kommunikationsformer för möten. På sikt är strävan att ha färre fysiska möten för att minska kostnaderna för resor och möteslokal.

Närvaro på mötesplatser för lärare

LiSA fanns på plats under konferensen "Flerspråkighet i fokus" 13–14 mars. Många av de flera hundra besökarna visade intresse för föreningen och representanterna från LiSA fick chansen att möta nuvarande och blivande medlem-

mar i en dialog om svenska som andraspråk och övriga frågor. Vi värvade flera nya medlemmar och sålde en hel del lösnummer av LiSetten.

Styrelsen har valt att inte delta i fler konferenser under året. Istället har kommunikationen med medlemmar och andra intresserade till stor del skett via våra kanaler i sociala medier. På Facebook har LiSA nästan 1200 personer som gillar vår sida. Där kan vi ha en dialog med medlemmar om aktuella frågor och sprida nyheter och information om föreningens arbete. En utmaning är att få fler som gillar oss att även bli medlemmar.

På Twitter har LiSA nästan 400 följare. Även där är strävan att skapa en dialog med medlemmar och andra intresserade och att hjälpa till att sprida idéer, information och nyheter om svenska som andraspråk och flerspråkiga elevers lärande.

Ekonomi

Styrelsen har under år 2014 erhållit bidrag från Skolverket på 43 580 kr, samt ansökt om nytt bidrag till ämneslärarförening inför 2015. Övriga intäkter kommer huvudsakligen från medlemsavgifter (85 245 kr), prenumerationer (49 140 kr) samt annonsintäkter (53 500 kr).

De största posterna på kostnadssidan var produktion och distribution av medlemstidningen LiSetten (143 174 kr) och resor, lokaler och övernattnings i samband med styrelsemöten och årsmötet (50 616 kr). Att medlemstidningen har blivit dyrare beror på att tidningen har blivit tjockare och att upplagan har ökat sedan tidigare år. Verksamhetsåret 2014 redovisar föreningen ett negativt resultat, 17 700,68. Detta beror bland annat på lägre annonsintäkter och högre kostnad för distribution av LiSetten jämfört med föregående år.

Ämnesutveckling, opinionsbildning och skrivelser

Under 2014 har Riks-LiSA kommit ut med fyra nummer av tidningen LiSetten i en upplaga av 700–1000 exemplar. Varje tidningsnummer innehåller 28–36 sidor om språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, ny forskning, recensioner av kurs- och skönlitteratur som berör flerspråkiga elever, om undervisningen av nyanlända elever, samt goda exempel från olika håll i landet. Fyra temanummer har gjorts. Till vissa av våra nummer har extramaterial publicerats på LiSA:s webbsida.

Förbundet har inte erhållit några remisser från myndigheter och departement under år 2014, inte heller kommenterat några skrivelser. En prioriterad fråga är hur föreningen kan stärka sin röst utåt, både i debatt och som remissinstans. Under årets har styrelsen haft en dialog om samarbete med bland andra Nationellt centrum för svenska som andraspråk och Svenskläraryrskommittén.

Mjölby och Sundbyberg den 18 februari 2014

Styrelsen för Riksförbundet lärare i svenska som andraspråk

genom ordförande
Linda Castell

och vice ordförande
Annelie Drewsen

Varierande kvalitet på undervisningen i – men alla lärare kan bli bra lärare för nyanlända

Förra året gjorde Skolinspektionen en granskning av mottagandet av nyanlända elever i tio skolor. Här svarar utredare Andrés Brink Pinto på Lisettens frågor.

Text: Annelie Drewsen & Andrés Brink Pinto

Varför gjorde Skolinspektionen en särskild granskning av mottagandet av nyanlända förra året?

– Den problem- och framgångsbild som framträder från aktuell forskning och utredning är tämligen samstämmig kring att det finns stort utrymme att förbättra utbildningen för nyanlända elever på nationell nivå. Detta bekräftar även till stor del resultaten från Skolinspektionens tidigare kvalitetsgranskning av området från 2009. Vi vet också att det råder ett negativt samband mellan sen ankomst till landet och senare skolresultat, där den kritiska ankomst-åldern antas ligga runt nio år.

Vad är de viktigaste resultaten i granskningen från 2014?

– Många nyanlända elever förlorar kunskaper och tid i mötet med det svenska skolsystemet. Samtidigt finns ett sökande efter en organisatorisk lösning som ska passa alla nyanlända elever vilket försvårar för anpassning efter varje elevs individuella förutsättningar och behov. Vi har också sett att studiehandledning på modersmålet är en central resurs för många elevers lärande och att det finns stora behov vad gäller alla lärares förutsättningar och kompetens att undervisa nyanlända elever på ett bra sätt.

Vad kännetecknade undervisningen ni såg i förberedelseklasser?

– Vi har inte specifikt undersökt undervisningen i särskilda undervisningsgrupper för nyanlända elever, ofta kallade förberedelseklass eller liknande. Men utifrån det vi sett så kan vi konstatera att kvaliteten på undervisningen i sådana grupper varierar mycket. Vissa grupper gynnar uppenbarligen elevernas kunskapsutveckling och innebär en verklig förberedelse för elevernas framtida utbildning inom ramen för ordinarie klass. Andra grupper har ett ensidigt fokus på färdighetsträning i svenska språket och stundtals på att förmedla en uppsättning normer och värden som läraren uppfattar som ”svenska”.

Det vi ser som goda exempel är undervisning i alla ämnen av behöriga lärare, med stöd av både studiehandle-

dare och läraren i svenska som andraspråk, som gör det möjligt för de nyanlända eleverna att befästa och fortsätta sin kunskapsutveckling inom alla skolans ämnen samtidigt som de erövrar ett ämnesspecifikt språk i respektive ämne. Här ser vi att samverkan mellan lärare, att de nyanlända eleverna är närvarande i skolans systematiska kvalitetsarbete och att skolans personal arbetar för att eleverna ska ingå i skolans pedagogiska och sociala gemenskap är tydliga framgångsfaktorer.

Sammanfattningsvis behöver nog många lärare och rektorer ställa sig frågan om vad förberedelseklassen förbereder eleven inför. Utifrån svaret är det oftast tydligt vad skolan behöver förbättra.

Är det något särskilt intryck från granskningen som du minns?

– Vi har mött många gripande elevöden och jag bär med mig hur oerhört starka många av eleverna vi talat med är. De vill verkligen lyckas med sina studier. Men jag minns särskilt en äldre fysiklärare som i intervjusituationen var ganska tyst inför mina frågor men som på lektionerna visade prov på en stor skicklighet att anpassa sin undervisning till de nyanlända eleverna som fanns i hans klassrum. Det var för mig ett kvitto på att alla lärare faktiskt kan bli bra lärare för nyanlända elever, det handlar i stor utsträckning om att höja sin didaktiska nivå och sedan krydda med spetskompetens kring språkutvecklande arbetssätt.

Finns det några skillnader i jämförelse med tidigare granskningar?

– Den här granskningen ställde delvis andra frågor än den som myndigheten genomförde 2009 så det är svårt att göra en rak jämförelse. Men min magkänsla är nog att det sakta rör sig i rätt riktning vad gäller medvetenheten kring dessa frågor.

Har ni redan nu sett någon effekt av er granskning?

– En av de kommuner vi har besökt har använt granskningen som en impuls till kompetensutveckling för samtliga av kommunens lärare. Vi hoppas så klart också att granskningen går att använda som ett sätt att få syn på egna utvecklingsbehov även för skolor och kommuner som inte fick besök.

Hur kan lärare som inte tycker att den egna rektorn eller huvudmannen lever upp till lagstiftningens krav vad gäller mottagande av nyanlända agera?

– Det första steget är så klart att påtala på vilka sätt hen menar att huvudmannen inte lever upp till författningarnas

förberedelsegrupper

Andrés Brink Pinto arbetar som utredare på Skolinspektionen sedan 2009, då han disputerade i historia på Södertörns högskola.

krav till rektor och huvudman. Upplever läraren sedan att det inte blir någon förbättring så tycker jag det är viktigt att hen skickar en tydlig beskrivning av vad som brister till Skolinspektionen.

Nyanlända elever som ännu inte har tillgång till det svenska språket kan ha svårt att göra sina röster hörda, något som ofta även gäller deras föräldrar. Har du några förslag på hur skolor skulle kunna skapa utrymme även för nyanlända elever att påverka sin utbildning och ta samma plats som övriga elever?

– Ett första steg är att bjuda in och faktiskt fråga hur elevernas upplevelse av undervisningen är, via tolk om det

Referenser

Utbildningen för nyanlända elever 2014, Rapport 2014:3, Skolinspektionen, 2014.

Utbildning för nyanlända elever 2009 – rätten till en god utbildning i en trygg miljö, Rapport 2009:3, Skolinspektionen 2009.

Hallå där, Carina Larsson, presschef på Skolinspektionen ...

Hur kommer Skolinspektionen att fortsätta lyfta frågan om nyanlända elever under 2015 och kommande år?

– Vi planerar ingen specialgranskning 2015 av skolsituationen för elever som är nyanlända till Sverige. Vi planerar för ett år i taget så jag kan inte ge besked om kommande år.

Hur arbetar ni med nyanlända elever i era ordinarie inspektioner? Går det att säga något om vad som framkommer där?

– I vår regelbundna tillsyn kollar vi upp att skolorna ger sina elever en god utbildning i trygg miljö utifrån de krav som skollagen ställer. Vi fokuserar på den rätt till stöd och utmaningar som alla elever har, oavsett elevsituation, diagnos, bakgrund et cetera. Vi inriktar oss inte på någon särskild elevgrupp.

Vi har statistik om brister vi påpekar i de skolor vi granskar i regelbunden tillsyn. Vi har exempelvis siffror om hur ofta vi kritiserar brister i studiehandledning på elevens modersmål, ett område som ofta är viktigt för elever som är nyanlända till Sverige, men också för andra elevgrupper.

behövs. Många av de elever vi pratade med uppgav att Skolinspektionen var de första som talat med dem om deras undervisning.

Vad är de viktigaste insatserna för att säkerställa en god utbildning för nyanlända elever – för huvudman, skolläda och lärare?

– Det absolut viktigaste är att varje led i kedjan vågar ställa kritiska frågor till sin egen verksamhet. Hur väl lever vi upp till författningarnas krav, vad är våra styrkor, vad kan vi göra bättre? Ofta finns det dessutom redan personer i organisationen, inte sällan lärare i svenska som andraspråk, som redan vet var skolornas styrkor och svagheter ligger och då gäller det för rektorer och huvudmän att lyssna på dessa och ta sitt ansvar som ledare för verksamheten. Skolinspektionen har också råd och vägledning på skolinspektionen.se och i den finns speciella frågor för reflektion som särskilt berör nyanlända elever.

Beställ fler exemplar av LiSetten!

Aktuella teman:

Pedagogisk
kartläggning
(nummer 3/13)

Digitala verktyg
(nummer 4/13)

LiSettens temanummer har varit mycket uppskattade och kan med fördel användas som underlag för studiedagar i arbetslaget, på lärarutbildningar och av beslutsfattare inom skola och utbildning.

Aktuella priser och beställningsformulär finns på lisa-riks.se/lisetten/losnummerforsaljning

Svenska som andraspråk – då, nu och sen då?
(nummer 1/14)

Vad är ett läromedel?
(nummer 2/14)

Språket i ämnet
(nummer 3/14)

Bedömning & betyg
(nummer 4/14)

Mottagande av nyanlända elever
(nummer 1/15)

Nästa nummers tema:

Svenska som andraspråk och specialpedagogik

Har du idéer och uppslag till intressant innehåll på temat svenska som andraspråk och specialpedagogik?

Tveka inte att kontakta Eva Westergren Holgén: eva.westergren.holgen@gmail.com

LiSetten nummer 2/2015 kommer den 11 maj.